

Dobrodelno koledujejo

Mladi in tradicija Ivan Boškin iz Števerjana in Andrej Cotič z Vrha o tem, kako doživljata trikraljevsko koledovanje v domačih vaseh. »Opažam, da je mladim koledovanje pri srcu«

GORICA S praznikom Gospodovega razglasenja, ki je tudi praznik svetih treh kraljev, se 6. januarja zaključuje božični čas. Na dan, ko pospravljamo drevesca in pišemo še zadnje naloge pred ponovnim začetkom pouka, tudi v nekaterih vaseh na Goriškem poteka koledovanje. O tej stari tradiciji, ki se v Števerjanu in na Vrhu še vedno ohranja, sta spregovorila dva mlada kolednika.

Sprevod svetih treh kraljev po domači vasi nam je predstavil enainvajsetletni Števerjanec Ivan Boškin, ki študira fizioterapijo v Ljubljani.

»Kralji se običajno zberemo že kak mesec pred koledovanjem, da določimo, komu bomo darovali prispevke, ki jih zbiramo v dobrodelne namene. Letos smo se odločili za združenji A.B.C. Burlo in Spiraglio. Dan pred praznikom svetih treh kraljev obiščemo domove Števerjancev, ki živijo v sosednjih krajih, to se pravi v Gorici, Štandrežu ... Šestega januarja pa koledujemo po domači vasi: razdelimo se v dve skupini treh kraljev, izmed katerih ena sodeluje pri maši v Pevmi, druga v Števerjanu. Zgodaj se zberemo pri kostumografski Snežici Černic, ki nas pripravi. Ko vstopimo v hišo domačina, najprej zapojemo kolednico, ki se začneja tako: "Skoz to zvezdo smo spoznali, da je rojen Judov kralj ..." Ob besedah "Na kolena smo poklekli in molili ga zvesto" pokleknejo pred jasticami in jih blagoslovijo s kadilom. Po voščilih in pogovoru z vaščanom na hišna vrata zapišemo 20+G+M+B+25. Letnica se seveda spreminja. Ko se poslovi-

Vrhovski koledniki Hodijo od hiše do hiše in obiščejo vse vaščane. Ob vstopu zapojejo koledniško pesem

mo, zapojemo še v zahvalo. Letos nas je koledovalo sedem: vsi smo mladi in dva dni počitnic brez težav namenimo temu, da razveselimo vaščane, zlasti najmlajše in starejše. Če bomo znali še naprej tako doživljati koledovanje, obstaja upanje, bo običaj še dolgo trajal. <<

Pred kratkim je Ivan prevzel vodstvo skupine kolednikov, o čemer je povedal naslednje: »To je mala odgovornost, ki mi tudi omogoča, da boljše spoznam nekatere Števerjance v vasi in zunaj nje.«

Po Števerjanu še Vrh

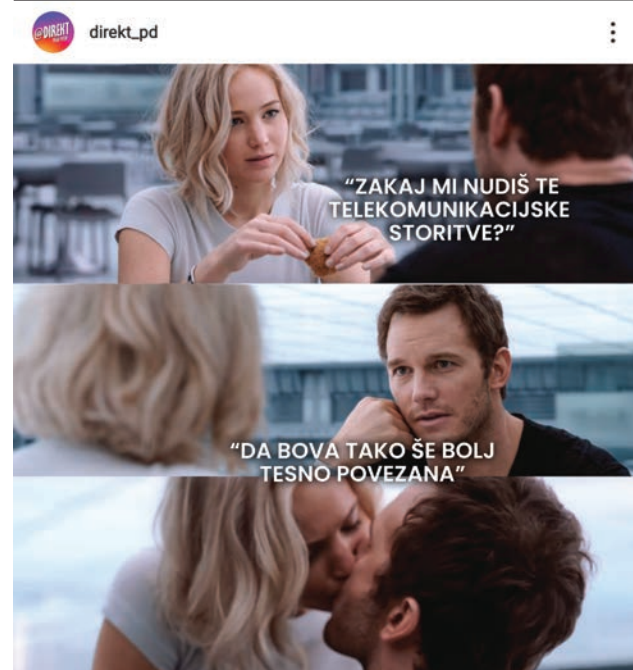
O koledovanju na Vrhu smo povprašali Andreja Cotiča, devetnajstletnega Kraševca in študenta ekonomije na tržaški univerzi.

»Zjutraj se 6. januarja zberemo vsi moški iz vasi. Trije odigrajo vloge svetih treh kraljev, ostali pa jih spremljamo. Čez dan hodimo od hiše do hiše in tako obiščemo vse vaščane. Takoj ko vstopimo v hišo, zapojemo našo koledniško pesem, katere izvor sega vsaj petsto let v preteklost. Kralji zapojejo pozdrav: "Dober večer, gospodar, oj gospodar, gospodinja!" Vsi ostali odgovorimo z refrenom: "Trije so kralji v deželi, Marija rodila Jezusa." Kitic je nato še veliko, nekatere so tudi šaljivo obarvane. Na primer, če je pri komu doma mlado dekle, radi zapojemo: "Za hišo raste smrečica, v hiši je lepa deklica." Ob koledovanju zbiramo denar za vas in organizacijo raznih do-

godkov. Zato komu, ki ga že bolje poznamo, zapojemo: "Za kotom gospodar stoji, stu euru proti nam drži," da ga pozovemo k darovanju. Domačini nam včasih dajo tudi kaj za pod zob, s čimer si koledniki ob koncu dneva pripravimo večerjo. Ena izmed kitic kolednice se torej glasi: "Gospodinja stopi na kaswn, poglab' domači klobaswn." Ko odidemo iz hiše, se poslovimo in zapojemo: "Od vas se poslovimo, Bogu vas priporočimo." Zvečer se znova zberemo v društvu, kjer poteka manjša veselica, na katero je vabljena cela vas. Ves čas opažam, da je mladim koledovanje pri srcu. Tudi sam sem komaj čakal trenutek, ko sem lahko vstopil v klapo. <<

Instagram

@direkt_pd
#bodidirekten

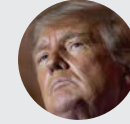
elly.schlein: Kroži novica, da ko Giorgia hodi v ZDA, se vedno ustavi pri Elonu na kavi.

giuseppe.conte: Aha, zato je njen zadnji obisk trajal le štiri ure. Preostali čas je raje posvetila svojemu ljubljenu.

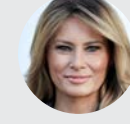
BlakeLively: @elly.schlein, kaj si postala nova Gossip girl, da sprožaš take govorce?

donald.trump: Joj, me boli srce. Mislim sem, da sva čutila do drugega enaka čustva. Vse tiste ure pogovarjanja za pisalo mizo niso zate imele nobenega pomena?

ivanka.trump: Tata je bil že pripravljen na skok čez plot. A mu ne boš rekla nič?

melania.trump: To ni problem. Jaz ne vidim in ne slišim nič.

Barbier z dvanajstimi reliefnimi pikami, Braille pa s šestimi

Sijajen izum brajice Slepim in slabovidnim je pisava omogočila, da postanejo pismeni

PARIZ Brajica je pisava, ki omogoča pretvorbo pisane besede v tipno obliko. Slepim in slabovidnim omogoča, da berejo in pišejo.

Gre za reliefno tiskano pisavo, ki jo slepi in slabovidni ljudje razbirajo s pomočjo tipa. Leta 1821 jo je razvil Francoz Louis Braille (1809–1852) in po njem je tudi poimenovana. Svetovni dan brajice pa obeležujemo 4. januarja, na Braillov rojstni dan.

Slep pri štirih letih

Brajica je bila velika pridobitev v zgodovini človeštva, saj je vsem slepim in slabovidnim omogočila, da končno postanejo pismeni. Med njimi je bil tudi njen iznajditelj.

Louis Braille je izgubil vid na enem očesu, ker mu je med igranjem v očetovi delavnici v oko zdrsnilo šilo. Ko se je sčasoma infekcija prenesla še na drugo oko, je Louis pri starosti štirih let ostal brez vida. Srečo je imel, da so ga nekaj let kasneje poslali v Pariz, na eno izmed prvih šol za slepe, na kateri se je lotil oblikovanja te pisave.

Za vojake pretežka

Metodo pisanja v reliefu je sprva razvil vojak Charles Barbier (1767–1841) na zahtevo Napoleona, ki je hotel, da bi si vojaki ponoči izmenjavali pomembna sporočila, ne da bi se na glas pogovarjali in pri sporočanju uporabljali svetlobo. Poimenoval jo je »nočno

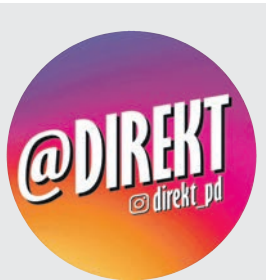
Louis Braille (1809–1852)

pisanje«, izkazalo pa se je, da ta metoda komuniciranja ni imela pričakovanega učinka.

Ko je Barbier stopil v stik z Brailloom, mu je ta razkril, zakaj se je pravzaprav tak sistem »nočnega pisanja« izkazal za težavnega pri sporazumevanju med vojaki. Bil je namreč zelo zapleten, prezapleten za vojake, zaradi česar ga je vojska zavrnila. Vseboval je dvanajst reliefnih pik, ki naj bi v različnih kombinacijah predstavljale različne zvoke.

Uporaba takega sistema je bila zamudna in težka, zato ga je Louis Braille skušal poenostaviti. Izdelal je reliefni sistem, kot ga poznamo še danes, in sicer s šestimi pikami, ki je nedvomno bolj tekoč in enostavnejši.

Bodimo zmeraj direktni!

Sodelavke in sodelavci mladinske strani @Direkt: **Svetlana Breclj, Julija Cante, Martina Cavotta, Nika Maria Costantin, Marco D'Errico, Malina Dolhar, Lapo Farolfi, Tadeja Gergolet, Sara Hlabian, Mateja Martini, Gaja Pelà, Francesco Petaccia, Veronica Piredda in Damir Terčon.** Pridruži se nam! Z nami stopi v stik prek Instagrama na direkt_pd. Beri nas vsak petek.

Podlago za brajico Braille našel pri vojakih

PARIZ Svetovni dan brajice obeležujemo 4. januarja. Tega dne leta 1809 se je rodil njen izumitelj Louis Braille.

Braille je kot triletni otrok izgubil vid na levem očesu in se zato pridružil pariškemu inštitutu za slepe. Tedaj so slepi in slabovidni pisali tako, da so oblikovali kovinske žice v reliefu, kar ni bilo lahko. Zato si je leta 1821 izmislil popolnoma novo abecedo, kjer vsako črko predstavlja kombinacija šestih pik. Ta abeceda se je zgledovala po kodirnem sistemu, ki so ga uporabljali francoski vojaki za branje sporočil ponoči. Kasneje si je izmislil še dodatne znake za zapisovanje matematičnih formul in glasbenih not.